

פי עדים אפרשיה לא הוה סמוך עילוי דעדים, שהרי הוא יודע את האמת שלא אכל ספק חלב. וגם כשאילצוהו להפריש קרבן על פי העדים אין לבו נוקפו ואינו חושב בודאות שיקריבנו, משום דסבר: דלמא אתו עדים אחרים, ומזמי להו לעידי השקר, ואהיה

פטור מהקרבן⁽⁶⁾. מתיב רבא: שנינו במשנתנו: שור הנסקל אינו כן, אלא, אם עד שלא נסקל נודע שאינו חייב סקילה — יצא וירעה בעדר; חיבי המי? דהיינו, כיצד אירע שבתחילה נגמר דינו לסקילה ולאחר מכן התברר שאינו

מודה רבי מאיר ששניהם אינם יוצאים לחולין, הואיל וגילה בדעתו שלבו נוקפו, והקדישו בכל ענין.

שומן, אין האשם יוצא לחולין [לרבנן], אולם זהו דוקא, כאשר דברי העדים, שאכל אדם זה ספק איסור, נשאר נכונים, מה שאין כן כאן, שהוזמו העדים.

6. רש"י מבאר, מכיון שהוא עצמו יודע שלא חטא כלל, ועדי שקר הן, לכן אנו אומרים, שמלכתחילה לא היתה באמת כונתו להקדישה, והיה סבור בלבו, שלמחר יביא עדים ויזימם.

וכתבו התוס', שדברי רב נאמרו דוקא כשהוזמו העדים. אבל, כשהוכחו על ידי עדים אחרים, אין האשם יוצא לחולין, ועיי"ש. ומתוך דבריהם נראה, שבאמת באופן זה, שיש הכחשה בין שתי כתות עדים, אינו מתחייב באשם תלוי [וכמו שיבואר לפנינו בע"ה הטעם לזה], ומכל מקום אין אומרים [לרבנן], שבשעת ההקדש לא היה בדעתו להקדישו, אילו יבואו אחרים ויכחישום, שהרי גם לאחר שהוכחו, עדיין אין הדבר ברור שלא חטא, ודוקא כשהוזמו העדים, ונתברר ששקרנים הם, בזה שייך לומר, שעל דעת זה לא הקדיש מלכתחילה.

והקשו האחרונים, הרי לעיל [יא] למדנו, שלדעת חכמים, אינו מתחייב חטאת על פי דברי העדים כשמכחישם, והוא הדין באשם תלוי [שהרי גם בו ישנם אותם הטעמים שנאמרו בגמרא לעיל לענין חטאת], ומדוע חייבנוהו מתחילה בקרבן על פי דבריהם. ותירץ המצפה איתן, שכאן מדברים כששתק בשעת עדותם ולא הכחישם, שבאופן זה, יכולים העדים לחייבו קרבן, וכמו שלמדנו לעיל שם.

ובעיקר הדין שחידשו התוס', יש ליתן טעם, מפני שיש בזה ספק ספיקא לפטרו מאשם תלוי, שהרי יתכן כדברי העדים האומרים שלא אכל כלל ספק איסור, ואפילו אם האמת כדברי הראשונים, שאכל ספק איסור, הלא אפשר שאכל את חתיכת ההיתר. אולם לעיל [יז הערה 7] הבאנו, שהאחרונים הוכיחו מדברי התוס' שם, שגם במקום ספק ספיקא מתחייבים באשם תלוי, ושלא כדעת רש"י והרמב"ם הפוטרים בזה. ומכל מקום יש ליישב באופן אחר, שבאופן זה שיש הכחשה בין כתות העדים, אין מתקיים התנאי של חתיכה משתי חתיכות. [ועיין בכסף משנה [שגגות ח ג] ובשב שמעתתא [א ח]

אולם בדברי הגמרא היה אפשר לפרש, שהנידון הוא, באופן שהוא עצמו לא היה יודע כלום בדבר זה, וכשבאו העדים והעידוהו שאכל ספק איסור, היה מאמין להם, ובוהו חידש לנו רב, שמכל מקום כאשר נתברר לבסוף שעדי שקר הם, הרי הוא הקדש בטעות, ומשום שמלכתחילה לא היתה כונתו להקדיש, אילו היה נמצא, שדבריהם בשקר יסודם. ולקמן בגמרא יתבאר, שבאמת גם כשהקדיש האשם תלוי על פי העדים, שייך בזה הסברא של לבו נוקפו, ולכן כשנודע לו אחר כך שלא חטא, וכגון שהוכר, שחתיכה זו שאכל, היתה של